

СЛОВЫ

СЛОВЫ

Алесь Разанаў

...пункцір кранаў
мяне за рукаў...

Паэзія: «уводзіны ў невымоўнае»

Гутарка Анатоля Івашчанкі з Алесем Разанавым

«Страла і мэта»

— У літаратуразнаўстве існуе панятак: «мэдытатыўная лірыка», які часцяком прымяняецца і ў дачыненіі да Вашых твораў. Пад ім разумеюцца вершины гэтак званага філасофскага зьместу, «вершины-роздумы», дзе лірычны герой рэфлексуе з пэўнае нагоды. Ці не падаецца Вам, што гэты панятак не зусім карэктны? Бо вяршынай мэдытатыўнае практикі ёсьць «пусты разум» — стан съядомасці, пры якім разумовая дзеяльнасць наогул спыняецца. Блытаніна, мабыць, палягае ад перакладу вытворнага з лаціны: *meditatio* — раздум, разважанье.

A. R.: Азначэнье ідзе ўсыход за зъявай і кожным разам мусіць фармулявацца нанова ці, па меншай меры, дафармулёўвацца і ўдакладняцца.

У сваёй творчай прасторы я дакладна распазнаю і акрэсліваю тое, што напісалася ці хоча напісацца: версэты, вершаказы, зномы, пункціры ці традыцыйныя верши. Калі па-

за ёю — тут усё занадта агульна. Прынамсі, з найменьнем «лірыка» я ня звыкся і са сваёй творчасцю не суадношу.

«Страла і мэта» — калісці назваў Уладзімір Калеснік артыкул пра маю творчасць. Двое — яны адно: і намацаная мэта гэта ўжо і пушчаная страла. Што да медытатыўнай лірыкі, дык гэта страла, пушчаная некуды, — у ноч. Але не ў нікуды, і ноч, у якой усё раствараецца і ўсё прысутнічае, уцягвае яе ў сваё бязъежжа, а здані распачынаюць з ёю сваю размову. Тут шмат зману, і парадай маглі б быць словаў Адама Міцкевіча: «Май сэрца і глядзі ў сэрца».

А тое, што вы называеце «пусты розум», — перш за ўсё розум, вольны ад асабовасці, і ён застаецца такім, пакуль страла ляціць *ad*. Але калі яна са здабыткам досьведу (ці, больш дакладна, самім здабыткам досьведу) зварачаецца *da*, «пусты розум» сублімуеца ў логас і здолъны ўкладацца ў словаў.

— «Гановерскія пункціры» напісаныя ў іншай культурнай, просторава-часавай сітуацыі. Магчыма, дзеля таго, каб належным чынам успрыніць іх, трэба прынамсі ўяўляць той кантекст?

A. P.: «Гановерскія пункціры» маюць сваю съпецыфіку і ад айчынных пункціраў адрозніваюцца тым, што ўзыніклі ў асяродку, які мне давялося асвойваць і засвойваць, і ім абумоўліваюцца. У іх нешта ёсьць і ад нататкі, і ад замалёўкі. Гановер у іх прысутнічае відавочна, а ў прысутным мне важна было заўважыць сутнае. Ці, можа, нават самому заўважыцца ім, і, мабыць, таму, што я быў на гэта настроены, раз-пораз то адзін, то другі гановерскі пункцір кранаў мяне за рукаў.

— Мабыць, самай жсанрава нязменнай формай вершу ў Вашай творчасці ёсьць версэт. Дастатковая прыгадаць нізку «Заваёунікі»¹, што складаецца з дваццаці твораў, якія пісаліся цягам дваццаці гадоў. Чым Вы тлумачыце такую статычнасць версэту?

A. P.: Той зьмест, што найстойліва падступаўся да съядомасці, ужо не ўкладаўся ў ранейшыя формы. Ён падступаў знутры, як сон, і хацеў урэчаісьціца. Як? Словаў яшчэ не было, а матрыца ўжо намацалася і займела найменьне.

Версэт стаўся, прынамсі для мяне, калі не універсальным, то сінтэтычным жанрам. Канцавыя рыфмы традыцыйных вершаў ён разъвёў па съцежках радкоў і здолеў паказаць, што самыя розныя гукі могуць суадгугацца паміж сабою, калі яны ўведзеныя ў адпаведнае сэнсавае поле, — сэнсарыфавацца.

Магчыма, у ім нешта ёсьць ад Ur-мовы (першамовы). Некалькі разоў — у Швецыі і Нямеччыне — слухачы аб'яўлялі: мы зусім не разумеем беларускай мовы, але нам здаецца, што мы разумеем тое, што чуем...

Што да «Заваёунікай», яны пісаліся ня цягам гадоў, а наплывамі, і ўсё яшчэ застаюцца дарэшты ня выказанымі, хоць я іх і змусіў прыйсьці да завяршэння.

Пра шлях і пошук

— У адным з версэтаў, друкаваных у «Дзеяслове» № 17, ізноў зьявіўся архетып шляху. Ці можаце даць дэфініцыю Вашага разумення Шляху? Ці зъмяняеца яна цягам жыцця?

A. P.: У «Першай паэме шляху» ёсьць радок, які яшчэ не пасыпей ад мяне адступіцца: «Я той, хто шлях і хто па ім ідзе». Шлях больш чым архетып. Архетыпы ўтвараюцца са съядоў і з досьведу, азначанага гэтымі съядамі. Яны на шляху, а шлях імкне ва ўсё большую наступнасць і ў гэтым сваім імкненні вызываеца ад усяго, што было, у тым ліку і ад архетыпаў.

¹ Друкавалася ў «Arche» № 1, 2002.

— Наколькі ўтульна Вам пачуванца ў сёняшній літаратурнай сітуацыі — у паруінаныні з часамі «Крыніцы», да прыкладу?

A. Р.: Уражаныне: айчынная літаратура распалася на паасобныя дзялянкі і латкі, апынулася бяз стрыжня. Ня ведаю, каму ўтульна ў такай сітуацыі, але самой літаратуры — не. Ва ўсе часы яна была Ватыканам у Рыме і ў тым, што пісалася і гаварылася, захоўвала нешта большае за самое тое, што пісалася і гаварылася. Цяпер усё агалілася, таямніцы пазынкалі, і рэалізм — ня толькі і ня столькі ў нас, але шырэй-широка — займеў яшчэ адно ўласабленьне.

— Якое?

A. Р.: Умоўна і не ўсур'ёз гэта мушыны рэалізм, ці, калі скарыстацца назвой навэлы Юрый Станкевіча, рэалізм «ізумрудна-зялёных мухаў». Альбо яшчэ *вельмі-рэалізм*.

Мухі ды чарвякі — найпершыя істоты, якіх вабіць тое, што распадаецца, псуецца, гніе. Ім гэта падабаецца, у гэтым яны знаходзяць спажытак, і — галоўнае — саміх сябе. Яны вельмі-рэалісты, і самою сваёю актыўнай прысутнасцю съведчаць, што з целам рэчаіснасці нешта ня так.

— *Ва ўсходніх вучэннях адваргаетца інтэлектуальны пошук, бо, маўляў, усё ўжо ёсьць у самім чалавеку. Як Вы ставіцесь да гэтых тэз?*

A. Р.: О не, на Усходзе пошук, калі ён на самой справе пошук, куды больш самаадданы і мэтанакіраваны, чым на Захадзе. Чалавек мусіць адасобіцца ад сябе-абалонкі і дайсыці да сябе-сутнасці. Кручы і прорвы, што яго чакаюць на гэтым шляху, сапраўдныя. Але і вынік сапраўдны.

“Паэзія павінна пераўзыходзіць майстэрства”

— Чым розніца энергетыка літаратурнага сывету Нямеччыны і Беларусі?

A. Р.: Нямецкая літаратура забяспечаная большымі магчымасцямі і мае большую вагу. У яе полі здаўна сустракаюцца ўрапейскія літаратуры, а яе логас аўтаномны настолькі, каб не залежаць ад узьдзеяньня дыктатаў і ідэялогмаў. Што да ўдзельнай вагі, то ў беларускай літаратуре яна ня меншая.

— Ёсьць меркаваныне, што для сёняшній маладой паэзіі зъместаваць саступнае месца відовішнасці, што гэтак званая «кічавая» эстэтыка перамагае «інтэлектуальную». З іншага боку, паэты вучацца прэзентаваць сябе і сваю творчасць. Цікавіцца здабыткамі тых, хто пачынае?

A. Р.: Цікаўлюся — быўлі б здабыткі. Але каб рабіць нейкія высновы, трэба хадзіць азнаёміцца з тым, што ёсьць. У тым, што чытаў, угадваюцца патэнцыялы. Магчыма, яны адолеюць спакусу самавыстаўляцца любым коштам, дэманстраваць дэмантрацыю, а здолеюць разьвіцца і выявіцца.

— Ці было такое, каб Вы былі незадаволены ад створанага?

A. Р.: Ёсьць вершы-спробы, вершы-эксыперыменты, гэта ўсё натуральна і зразумела, хоць і ня ўсё варта аб'яўляць. Ну і ёсьць праста вершы-няўдачы — яны пішуцца не ад сябе, а за сябе. Я таксама ня вольны ад іх, але іхній вытворчасцю не здзяйсняюся. Попел — самае лепшае, што застаецца ў такім выпадку ад напісанага.

А калі па вялікім рахунку, то паэзія павінна пераўзыходзіць нават майстэрства — пакідаць яго ззаду. Яны сіонімы адно да пэўнага ўзору, далей разасабляюцца: майстэрства рухаецца па пракладзеных рэйках, паэзія ідзе бездарожжам.

Пехатою, бездарожжам
Аднаго пайду шукаць,
Што ніколі мець ня можна,
Што ніхто ня можа даць.

Згадваеце радкі з верша Наталыі Арсеньневай?

Перспектывы, знакі, закулісы

— «*Wortdichte*» — першы вопыт стварэння вершаў не па-беларуску? Калі не сакрэт, якая далейшая Вашая кніга маеца выйсьці?

A. Р.: Паўтару тое, што некалі занатаваў: «Адна немагчымасць — гэта толькі немагчымасць. Але сума немагчымасцяў дазваляе ўзынікнуць новаму стану рэчаў — магчымасці».

У выпадку з «*Wortdichte*» сутыкнуліся дзьве немагчымасці: па-першае, мова, якою я не валодаў, па-другое, самас адмысловас, што можа на мове ўзынікнуць, — верш.

Я не прыстасоўваўся да нямецкамоўнай паэзіі — гэта бесъперспектыўны за-нятак, а проста загаварыў з нямецкім словамі, як гавару з беларускім. Кніга «*Wortdichte*» напісалася, ці, больш дакладна, намалявалася нямецкім словамі на Замкавай гары ў Грацы за тры месяцы. Неўзабаве выдаецца новая кніга: у ёй «*Wortdichte*» займелі свой працяг і разьвіцьцё.

Што да кніг на радзіме, то, спадзяюся, яшчэ сёлета нешта ўбачыць съвет.

— Як уважваеце шанцы Рыгора Барадуліна на атрыманыне Нобелеўскай прэміі?

A. Р.: Самая вялікая ўзнагарода для творцы — самі творы. Калі яны спрайду-жаюцца, яны маюць на сабе адзнаку нябеснага багаславення.

У прэміяў свае расклады, свае закулісы, але хай творца не турбуецца пра тое, каб ім дагаджаць, бо калі пачне дагаджаць, заблудзіцца і змушаны будзе дапасоў-вацца да ролі.

— За час Вашае адступнасці што вонкава зъмянілася тут?

A. Р.: Што зъмянілася? Горад і людзі. У парадкунанні з мінулымі гадамі рас-клад упаратковаваўся, рэчкі і ручайні займелі рэчышчы. Куды і як яны цякуць, гэта другая гаворка, але цякуць. Мітынговыя часы адступіліся ў мінулае, перспекты-ва — у наступнасць.

— У чым Вам бачыцца адметнасць гэтага перспектывы?

A. Р.: Перспектыва асаблівая тым, што ў ёй заўсёды ўтрымліваецца мета-фізічны пачатак, які ніколі ня зводзіцца да пераразъмеркавання і пераўпарадка-вання таго, што ёсьць. Ён бачыць у чалавеку саму сутнасць — бога і хода, каб бог уваскрос — у ім, чалавеку.

— Якое стаўленыне да рэлігіі ў Нямеччыне?

A. Р.: У Нямеччыне рэлігія раствораная ў штодзённым жыцці, у людскіх звы-чаях і паводзінах. Калі адцяняць кантрасты і абагульняць харектарыстыкі, можна сказаць: беларусы больш набожныя, але менш рэлігійныя.

— Апошняя падзеі ў Амерыцы — ці бачыце ў іх нейкі знак?

A. Р.: Для таго, каб распазнаваць знакі, іх трэба суадносіць з пэўнаю сістэмай. Што азначае «амерыканскі» знак, хай скажа той, хто такою сістэмай валодае. Адзінае, у нашым прычынна-выніковым съвеце нават капрызы прыроды так сабе не здараюцца.

Быкаў, залежны ад акалічнасцяў

— Алеся Сыцяпанавіч, ці мелі Вы нейкія стасункі з Васілём Быкаўым у Нямеччы-не?

A. Р.: Так, з Васілём Быкаўым я калі-нікалі перамаўляўся па тэлефоне: ён у Франкфурце, я ў Гановеры, ён у Празе, я ў аўстрыйскім Грацы (які ён, дарэчы, вызваляў), і яшчэ гаворка ў Гановеры — спачатку разам з арганізатарамі двух-дзённага семінару беларускай літаратуры, які там праводзіўся, а потым сам-насам.

— Якія Вашыя ўражанні ад гэтай сустрэчы?

A. Р.: Ён не хаваў свайго расчараўнання. Той увагі, на якую ён спадзяваўся, ня меў («Ніхто мне ні разу нават не прапанаваў надрукавацца», — яго слова), запланаваныя нашым ПЭНам сустрэчы зрываліся, задуманая місія не здыжайсьня-

лася. Ён апынаўся без рэчаіснасці — адным з многіх, занадта залежным ад акалічнасцяў...

Што, аднак, найбольш уражвала ў ім — яго гатоўнасць і здольнасць трывамца да канца, без асаблівай надзеі на тое, што нешта перайначыща...

«Літара спатыкнення»

— *Васіль Быкаў, як гэта стала магчымым, перайшоў да г. званага «клясычнага» правапісу. Вашыя ж кнігі ўсе выходзілі «наркамаўкай». Якія Вашыя стасункі з мяккім знакам?*

A. Р.: Мяккі знак стаўся палітычнай фігурай альбо, паводле біблійнага азначэння, літарай спатыкнення.

Пытанье ўдасканалення сістэмы айчыннага правапісу даўно вісіць у паветры, але вырашаць яго трэба ня так, не самаволія і не хаўруса, а то недавырашанае, яно спараджае лішнія непараразуменыні і дадае цяжару таму, чаму і так нялёгка, — самой беларускай мове.

«Я за беларускую мову».

«А за якую — тарашкевіцу ці наркамаўку?» — вось вам дыстылят айчыннага дыялогу.

Тое, што мусіла б аб'ядноўваць, ужо здольна і разъядноўваць.

І выдумаў жа нехта мянушку «наркамаўка»!.. Няўжо ён не адчуваў, што гэтым ён зневажае ўсю мову? Калі ўжо захоўваць набраны гукарад, то ўсё ж прыстойней вымаўляць «нармаванка».

— *Падаецца, «Дзеяслоў» пропануе гэткі сярэдзінны варыянт — калі сродкамі правапісу перадаецца фанетыка «нармаванкі». Мажліва, каб зусім наблізіцца да нормаў вымаўлення, варта пазначаць на пісьме і асіміляцыю ў выпадках, кишталту: на рэцы, нарэсце; прыяджаць, а таксама — не адмаўляцца ад пазначэння мяккасці ў прыназоўніках (зь ім, без яго і да т. п.)*

A. Р.: Мяккі знак — яшчэ ня ўвесь алфавіт, тарашкевіца — ня ўся мова, а моўны рэгіён, на якую яна абапіралася, — ня ўся Беларусь. Астатнія рэгіёны са сваімі моўнымі асаблівасцямі ня менш, а то ў нечым і больш беларускія.

Мне асабіста з маленства блізкая гаворка з дзеяслоўнымі фанемамі на «са» і «ті»: *нае́са, напі́са, наробы́са; жы́ті, казаті, меті*. Для яе нават нармаванка гучыць замякка, што ўжо казаць пра тарашкевіцу. Пры цяперашнім адвольным, а то і ніякім, вырашэныні моўных пытаньняў носьбіты гэтай гаворкі маглі бы прэтэндаваць на тое, каб яе асаблівасці былі ўведзены ў моўную норму — хаяць б, для адказу, па той прычыне, што руская мова такімі асаблівасцямі не валодае.

Не на адной мяккасці трываеца мова. Перанасычаць яе дадатковаю мяккасцю — азначае вяртацца да стады дыялектаў.

— *У гутарцы, друкаванай у «Дзеяслове» №15, кандыдат філалагічных навук Сяргей Запрудскі звязваў карыстаньне «дарэформавым» варыянтам мовы, акрамя ўсяго, з «тіжонствам, элітарнасцю, беспадстаўным жаданьнем выдаць сябе разумнейшым за іншых». Аналагет жа «тарашкевіцы» апелюе да адраджэнскіх нашаніўскіх традыцый.*

A. Р.: Калі звязніца да традыцій, то нешта ж было і да «Нашай Ніўы». Напрыклад, той жа «Статут Вялікага Княства Літоўскага» з яго ўзорнай літаратурнай мовай, чые асаблівасці, вось жа, збліжаюцца і супадаюць якраз з асаблівасцямі згаданай гаворкі.

Урэшце, мяккі знак гэта ніякі ня мяккі знак. Мяккі знак — ён у лацінцы, а ў кірыліцы гэта паўнаважная літара, якая сваёй паўнаважкасцю разъбівае здвоенія зычныя, што, у прынцыпе, пярэчыць арфаграфічным правілам.

Калі ўжо быць пасыльдоўным рэфармістам, то, замест таго, каб зацыклівацца на «літары спатыкнення», варта было б звязніцу увагу і на астатні алфавіт. У

беларускай мове ёсьць у-доўгае і, адпаведна, — у-кароткае (ў), і-доўгае і, адпаведна, і-кароткае. Аднак пішацца яно зусім не адпаведна. Калі пісаць адпаведна, яго належала б пісаць вось так: ј (моj, галавоj, думаj, працуj, батлеjka, аjчына, Нью-Йорк, Йiёe — ад аднаго тамтэйшага чалавека некалі чуў, што “і” ў “Іёe” вымаўляеца глыбей і даўжэй, чым гэта прапануе напісаныне, магчыма, як “і” у слове Кiїв”).

I-кароткае, уведзенае ў айчынны правапіс вышэйпазначанай літарай, пэўна, дадало б яму праўдзівай адметнасці, а мове вярнула б яшчэ адну рысу беларускасці.

Беларуская ідэя

— Другое дзiдаламальнае пытаныне апошнiх 15 гадоў — «Нацыянальная Ідэя». Колькі фармулёвак напрапаноўвалася... Цi ёсьць у Вас свая?

A. Р.: Яна ня хоча фармулявацца, магчыма, і не павінна... Сфармуляваныя, ідэі аддыстылёўваюцца ад рэчаіснасці і немінуча ператвараюцца ў схемы, зазвычай ваянічныя. Сутнасць не ў ідэі, а ў прынцыпе — у тым жыцьцёвым пачатку, якім жывіцца ідэя, а паэзія натхніеца.

— Але́сь Сыцяпанавiч, што такое паззія?

A. Р.: Уводзіны ў невымоўнае.

Верасень 2005

Але́сь Разанаў

Пункціры

*

Звон зазванiў:
прастора
займела цэнтр.

*

«Цяпер і падужацца можам!..»
На вечер скiнуў
аздобу сваю
дзьмухавец.

*

Съякота.
Хаваеца ценъ
у дрэва.

*

Пачакай, не зынiкай,
белая аблачынка:
мы зноў
сустрэцца ня зможам.

*

Круціць на рынку
катрынку васпан:
разглядаюць
наўколыле гукі.

*

Галоўнае — не
выстаўляцца!..
Мiж шпал
разлапушыўся трыпутнiк.

*

Апоўднi.
Высокімі галасамi
выкрываюцца на рынку
кошты спаржы.

*

Пад каланадай нязграбна
дзяцюк прымярае шапку

з блішчайшай кукардай.
 «Пасуе», —
 ківае крамнік.

*

Павеяла прахалодаю:
 шле
 рака прывітаньне.

*

Коціца і бразгота
 па бруку бляшанка:
 вясткуе бурү?!

*

Парожнія сумкі:
 шпарка
 едзе на ровары
 паштавік.

*

Нават старая сасна
 падала свой голас:
 музыка-дзяцел.

*

Узъняў ганарліва
 свае шышакі:
 глядзіце —
 і ён з ураджаем!..
 Лопух.

*

Глянула —
 і са мною
 скавалася ад мяне
 яшчарка ў скову.
 Бязлюдны хутар.

*

Наставілі вушкі
 за шклом вітрыны
 файнайя кубачкі:
 мо хто возьме?!

*

Удвух абдымаем
 вячысты дуб,
 трэцяга не хапае:
 каго паклікаць?!

*

Сонца зірнула —
 і ў скрынцы
 вулічнага прадаўца
 зазалацелі пярсыцёнкі.

*

Дождж:
 возера
 ў акупунктуры.

*

Бліскае.
 Едзе гром
 па вогненых рэйках.

*

Перамаўляюцца цераз
 дарогу
 дзьве маладзіцы:
 машины
 з размовы выхопліваюць
 кавалкі.

*

Дажджыцца.
 У каласах
 зярняты — съязіны.

*

Давай паплывем!..
 Рака
 падмывае бераг.

*

Сонца заходзіць.
 Куды-куды
 над зжатым палеткам
 съпяшаецца, матылёк?!

*

Куча пяску:
расьце
углыб і ўгару паверхня.

*

Лісьцё ападае.
Лес
падаецца ў вырай.

*

«А вось яшчэ што!..»
Нанова
ўсчынае размову
асеніні дождж.

*

Кідаю ў кантэйнеры
слоікі і бутэлькі:
то белы дасьць звон,
то зялёны...

*

Возера.
У адлюстраваньне
падае ліст.

*

Цямнене:
пара
запальваць ліхтары.
Цяжчэе:
пара ўсміхацца.

*

«Дзе мае плёны?»
Точыцца скр诏ъ
у шчыліны восень.

*

Нехта павінен прыйсьці?!.
Заnoch
аздобіла съцежку шэрдань.

*

Ну хоць бы хто зачапіў!..
Ля съцежкі
шыпшина ў шыпшинінах
перасьпелых.

*

Махае за плотам
лістотаю бэз:
адчапіся, съцюжа!..

*

Дол у жалезе,
у срэбры трава:
навіна
ўсялілася ў навакольле.

*

Ну хто яшчэ здолее так?!.
Па вадзе
бяжыць і сабой ганарыцца
качка.

*

Дзе яны, ўсклікі?!.
Ляціць
пад небам съцямнельм
гусі.

*

Куды вы?!.
Плывуць аблачыны:
над голым гаем
бухматыя шаты.

*

Хапаецца за каменьне
бурлівы ручай:
няўжо
я ўжо дабег да мора?!.

*

Выпхнуліся на сушу
і ў сон
уклаліся ніцма:
лодкі.

*

У сънежным бязьмежжы:
прагалы —
людзі.

*

Шчэміцца ўсьлед за мною
у кірху кляновы ліст:
на вуліцы нецікава.

*

Сыцежкі разсылізгаюцца:
ідзе
зіма ў адпачынак.

*

Кропка і штрых:
іглічка
трымае кроплю.

*

І гэта ня тое,
і тое ня гэта:
з вядра
выкідае съмецьце варона.

*

З дахаў пазывешваліся
ледзяшы:
трохі яшчэ —
і дацягнечеся да долу.

*

І першы променъ табе,
і апошні:
мясцовая кірха.

*

Ходзіць і працінае
сваёю дзідай
шматкі каляровыя
і бляшанкі:
съмяцяр-ваяр.

*

І гэта работа!..
Цалюткі дзень
стаіць манекен каля крамы:
у кішэнях рукі.

*

Спазняешся?!..
Без дарогі
съпяшаецца некуды
леташні ліст.

*

Зацьвіў —
і зрабіўся
усім знаёмы:
бэзавы куст.

*

Між высьветленых вітрын
дзьве негрыцянкі ўзынёсла
нясуць сваю прыгажосьць.

*

Імклівия уверцюры!..
Па мосьце
праносяцца цягнікі.

*

Дождж усчынаецца.
Гладзіць матуля
дзішёнка па галаве.

*

Дорыща гэтаму і таму
сонечны зайчык:
дзяўчаткі
на школьным ганку.

*

Людна.
Прымерваю на сабе
шматлікія постаці і
абліччы.

*

Піша нястомна
ссохлая чараціна
ў паветры свае пісьмёны:
зялёным у павучаньне?!

*

«Так доўга цябе не было!..»
Сыцяблінка
выжальваеца лістку.

*

Які малаяўнічы водгук!..
Сасна
на ўзбураным узъбярэжжы.

Парушаны мур.
Упарта
трымаюцца камяні
за даўньюю веліч.

*

Лёткія ластайкі:
з гукам гук
зьвязваеца ў ізаглосы.

*

Полымем,
дымам
і попелам,
як і раней,
яднаюцца дуб і бяроза.
Дома.

*

Вясельле ў завулку.
У грыву каню
ўплятаюць дзяўчата
стужку.

*

Бліскучае шво!..
Зіхаціць
у хмарах маланка.

